

“Din mamma vill ta hand om dig, men för tillfället går det inte”

- En kvalitativ dokumentanalys om nyhetsskildringar av barnhemsbarnen i Grekland

Av: Miriam Kalin & Rebecka Wigsén

LUNDS UNIVERSITET
Socialhögskolan

Kandidatuppsats (SOPA63)
HT 12

Handledare: Roberto Scaramuzzino

Abstract

During the past four years we have seen a developing economic crisis in Greece. The media have reported cut-backs in the public sector, increased unemployment, upcoming demonstrations and intense political debates regarding emergency loans. The media also portrays how the humanitarian situation in Greece is worse than ever. For example, in fostercare in the country has increased by 150 % in the past six months. The aim of the study is to show how European media report and discuss children in a national crisis and how this regards the UNCRC (Convention on the Rights of the Child), in particular regarding the best interests of the child. Theories that are used include Charles Tilly's reasoning about the media's portrayal of social problems, and also include onset based on Meuwisse and Swärd noting the historical dimension of social problems in the media. We have supplemented by using Malcolm Hill's theory where children, families and government interaction is portrayed. The empirical material consists of 17 parts of news reports from various news agencies in Europe. Based on the study's analysis we have compiled three key results. Media reports on the crisis lack the children's perspective, however the child's perspective is observed by others, such as the parents. Reports on children, instead focus on material needs and the children are used to enhance adults' sufferings. Furthermore, the result of our analysis based on the theories above, show that the UNCRC function can be viewed from two perspectives. The first suggests that media coverage of the situation in Greece reduces UNCRC's purpose when children are not included. The second shows that it stresses the responsibility of the environment to care for the children.

Keywords:

Children's rights, UNCRC, Greece, crisis, media

Innehållsförteckning

Förord	5
1. Inledning	6
1.1 Problemformulering	6
1.2 Syfte och frågeställningar	8
2. Bakgrund	9
2.1 Barnkonventionen	9
2.2 Greklandskrisen.....	10
2.3 Att sätta dagordningen	11
<i>Nyheternas dagordningsfunktion</i>	12
<i>Relevans och osäkerhet</i>	13
3. Tidigare forskning	15
4. Metod	18
4.1 Urval.....	19
4.2 Bearbetning av materialet	20
4.3 Arbetsfördelning	21
5. Teoretiska utgångspunkter	22
5.1 Sociala problem och media	22
<i>Standardberättelser</i>	23
<i>Egenbilden</i>	23
5.2 Barn, familj och stat	24
<i>Rättigheter och skyldigheter</i>	24
<i>En triangel – tre perspektiv</i>	25
6. Analys	26
6.1 Ansvar	26
6.2 Behov	29
6.3 Vilja.....	33
6.4 Känslomässigt tillstånd	35

6.5 Dolda teman	37
7. Resultat	40
8. Avslutande diskussion	41
Referenser.....	44
Empiriskt material	48
Bilaga 1	50

Förord

Vi vill börja med att rikta ett stort tack till vår handledare Roberto Scaramuzzino för att du från starten trodde på oss och vår forskningsfråga samt för all support och uppmuntran du väglett oss med genom arbetet. Det har varit givande att ha dig som handledare, både utifrån ditt enorma engagemang men också för att du är medskapare av vår positiva och inspirerande bild av forskarvärlden. Vi vill även tacka Agelos Rabotas och Sultana Rabotas för att de tog sig tid att korrekturläsa vår översättning av de grekiska artiklarna som varit en del av vår empiri.

1. Inledning

De senaste fyra åren har vi kunnat följa utvecklingen av den rådande ekonomiska krisen i Grekland. TV, radio, tidningar och sociala medier har rapporterat om nedskärningar i den offentliga sektorn, ökad arbetslöshet, stundande demonstrationer och intensiva politiska debatter gällande eventuella nödlån. Den ekonomiska krisen har lett till att allt fler föräldrar tvingats lämna sina barn på barnhem då de inte har möjlighet att försörja dem. Genom en fallstudie utifrån situationen i Grekland vill vi undersöka mediekonstruktioner av ett socialt problem där den socioekonomiska situationen förvärrats. De barnhem i Grekland som nyhetsreportagen främst rapporterar om drivs av den ideella organisation SOS-barnbyar. Enligt George Protopappas, chef för SOS Barnbyar i Grekland (SOS-barnbyar, 2012), har ansökningarna från föräldrar om barnhemsplacering ökat med 150 procent de senaste sex månaderna. Ytterligare ett exempel är länet Attika, som bland annat innefattar Aten, där antalet ansökningar till SOS barnbyar gått från 80 stycken under år 2010 till 190 stycken de första åtta månaderna av år 2011 (The best, 2012).

1.1 Problemformulering

Sedan krisen i Grekland uppstod har det förekommit en livlig debatt om orsaken till densamme, och under de första åren kretsade rapporteringen kring grekernas oansvariga beteende. Exempelvis uppmärksammades ett citat från Sveriges finansminister Anders Borg i många tidningar under sommaren 2010 ”svenska skattebetalare och andra skattebetalare ska inte behöva betala för att greker väljer att gå i pension vid 40-årsåldern. Det är oacceptabelt” (UNT, 2010). Debatten har dock de senaste åren ändrat fokus och Svenska Dagbladet publicerade i maj 2012 en debattartikel där staten utpekades som syndabock. “En rad felaktiga orsaker pekas ut till den grekiska krisen. I själva verket handlar det i grunden om en opålitlig, oförutsägbar och korrumpierad statsmakt. De goda krafterna för företagande har bromsats, och kvar blir att luras, låna och spendera” (SvD, 2012).

På grund av den ekonomiska krisen i Grekland har fattigdomen ökat dramatiskt. Fattigdom är ett tydligt exempel som faller inom kriterierna för ett socialt problem,

dels utifrån att fenomenet berör den sociala sfären genom att uppmärksamma samhällets struktur, och dels för att det representerar ett tydligt avstånd mellan den önskade och oönskade situationen (jmf. Meuwisse och Swärd, 2002). För att en situation ska anses vara ett socialt problem krävs också en uppmärksamhet och ett synliggörande av fenomenet. I skrivandets stund tar världen fortfarande emot rapportering från krisens Grekland, men i förhållande till termer som BNP, arbetslöshet och demonstrationer, handlar ytterst lite om barnens situation. Journalister ingår i en samhällsinstitution vars syfte är att konstruera en överskådlig bild av verkligheten, och för att nå samhällsmedborgarna och väcka intresse skildras nyheterna med talande bilder och dramatiserade berättelser (May, 2001:225). När en situation på så sätt konstrueras, och efter hand accepteras av kollektivet erkänns fenomenet som ett socialt problem (Blumer, 1971). Dock behöver inte ett socialt problem, i detta fall fattigdom, nödvändigtvis ha ett samband med den rådande subjektiva uppfattningen då problemet kan vara större eller mindre än vad samhället konstruerar (Loske, 2003). Fattigdomens konsekvenser, som dels ger sig uttryck i form av barnhemsplaceringarna, behöver alltså inte förminskas utifrån att mängden humanitära rapporteringar är färre än de politiska. Snarare uppstår en spänning i vilket sätt konstruktionen påverkar hur samhället talar och skriver om situationen i Grekland.

FN:s barnkonvention antogs 1989 och Grekland är ett av de 193 länderna som ratificerat dokumentet. Barnkonventionen bygger på fyra grundläggande principer. 1; alla barn har samma rättigheter. 2; barnets bästa ska beaktas vid alla beslut som rör barn. 3; barn har rätt till liv och utveckling. 4; barnets åsikter ska respekteras, och alla barn har rätt att uttrycka sin mening (Unicef, 2012). Genom dokument som barnkonventionen har världen både uppmärksammat och accepterat att barn är en grupp som behöver speciellt fokus, och därför har det inrättats en lagstiftning (Regeringskansliet, 2012). Nyhetsinslag skapar en bild av barnen i Grekland, och barnkonventionen är en kollektivt accepterad definition av barns rättigheter och behov. Genom att analysera vilken bild nyhetsinslagen ger om barnen i Greklands krisen ges en möjlighet att ställa detta i relation till barnkonventionen.

1.2 Syfte och frågeställningar

Att med utgångspunkt i kvalitativ dokumentanalys, belysa hur europeiska nyhetsinslag uppmärksammar och resonerar kring barn i en nationell kris och hur detta står i relation till barnkonventionen.

- Hur framställer nyhetsinslagen barnhemsbarnen i Grekland och hur står detta i relation till barnets bästa i barnkonventionen?
- Hur skildrar nyhetsinslagen interaktionen mellan stat, familj och barnhemsbarnen i Grekland?
- Vad förmedlar nyhetsinslagen om barnets bästa?

2. Bakgrund

För att sätta vår problemformulering i sin kontext har vi valt att utforma ett bakgrundskapitel där barnkonventionen, greklandskrisen och nyhetsreportagens roll beskrivs mer ingående.

2.1 Barnkonventionen

FN:s konvention om barns rättigheter, även kallad barnkonventionen, antogs av FN:s generalförsamling den 20 november 1989 (Barnombudsmannen, 2012). Konventionen kom till då det uppmärksammats att det fanns vissa grupper i världen som var i behov av ett särskilt skydd, där barn var en av dessa grupper. Förenta nationerna ansåg att en konvention i syfte att stärka barns ställning samt att lyfta fram att barn är individer med egna rättigheter var nödvändig (Unicef, 2012). När barnkonventionen röstades igenom röstade alla länder i FN:s generalförsamling för att den skulle antas och idag har i stort sätt alla länder ratificerat barnkonventionen (Barnombudsmannen, 2012). När en stat, däribland Grekland år 1992, ratificerar barnkonventionen förpliktar sig staten att följa denna. Konventionen blir juridiskt bindande och staten blir folkrättsligt bunden att göra sitt yttersta för att följa konventionens 54 artiklar (ibid). Det varierar däremot från land till land vad ratificeringen får för konsekvenser för nationens rättssystem (Unicef, 2012) och i Grekland ingår barnkonventionen sedan ratificeringen som en del av den nationella lagstiftningen (Mänskliga rättigheter, 2010). Sedan ett par år tillbaka har Grekland en avdelning för barns rättigheter som går under den grekiska ombudsmannen. Avdelningen fyller en rapporterende funktion då den redovisar brister i skyddet för barn samt brister i välfärdssystemet för barn (ibid).

Barnkonventionen utgår ifrån en definition av barn som varje människa under 18 år. Konventionen är omfattande och av 54 artiklar, är 41 sakartiklar som fastslår vilka rättigheter varje barn ska ha, detta oavsett kultur, religion, etnicitet, funktionshinder eller dylikt. Barnkonventionens syfte betonar det enskilda barnets rättigheter, därtill även föräldrarnas samt den utvidgade familjens roll och ansvar för barnet.

Konventionen föreskriver även statens ansvar för att skydda barn mot vanvård, utnyttjande och övergrepp. Vidare vilar barnkonventionen på fyra grundprinciper; artikel två, tre, sex och tolv. Grundprinciperna fyller sin funktion genom att vara vägledande för hur konventionen i sin helhet skall tolkas. Inom artikel tre finner vi begreppet *barnets bästa*, ett begrepp som har analyserats mer än något annat begrepp inom barnkonventionen och ses som konventionens grundpelare. Artikel tre anger att barnets bästa skall beaktas vid alla beslut som rör barn. Barnets bästa är igen schablon som kan appliceras på alla fall, utan tvärtom, måste avgöras i varje enskilt fall då hänsyn skall tas till barnets egna åsikter och erfarenheter (Barnombudsmannen, 2012). Rädda Barnen (2008) menar att barnets intresse ska väga tungt och att barnens åsikt alltid skall höras. I och med detta tydliggör Rädda Barnen något som även benämns barnets perspektiv. Detta begrepp innebär att barn själva sätter ord på sitt perspektiv (jmf. Frankel, 2004). Barnperspektivet är istället vuxnas tolkning av barns behov, vilja, intresse och så vidare. I denna uppsats kommer vi använda oss av barnets bästa och begreppen barnets perspektiv och barnperspektivet för att undersöka nyhetsrapporteringens framställning av barnen och deras bästa i Greklandskrisen (Rädda Barnen, 2008).

2.2 Greklandskrisen

Att Grekland befinner sig i en kris är inget mysterium menar Costas Lapavitsas professor i ekonomi på SOAS, University of London (2010). Det finns två anledningar, fortsätter han, den ena är de centrala länderna inom Europeiska Unionens ekonomiska överskott, däribland framförallt Tysklands dominans och länderna i periferins, exempelvis Greklands, underskott. Detta har sin grund i EU:s uppbyggnad. Den andra anledningen var finanskrisen år 2007 då bankerna räddades vilket var kostsamt för staterna. Finanskrisen blev år 2009 en lågkonjunktur som fick statsskulden att börja stiga i Grekland. Lapavitsas (2010) tillägger att dessa två orsaker till krisen är strukturella händelser och rör sig alltså inte om staters, däribland Greklands, slöseri och plötsliga utgifter.

Då dessa två orsaker, som nämnt ovan, är av en mer strukturell art beskriver

Lapavitsas (2010) ett antal orsaker som rör just Grekland. Den första orsaken är, även den, kopplad till EU. Den produktiva strukturen i Grekland var särskilt svag vilket gjorde att landet var ett av de länder i periferin av EU som drabbades hårdast av den strukturella obalansen mellan periferin och kärnan i europaområdet. Manos Matsaganis (2011) beskriver en period mellan år 2000 och 2008, i och med inträdet i europaområdet, där Grekland hade en snabb tillväxt som bakom den fina fasaden av välstånd skapade ett land med ökad budget- och balansunderskott samt en stor statsskuld. Vad som egentligen pågick bakom den polerade fasaden blev synligt när den nya regeringen i oktober år 2009 gjorde klart att tidigare beskattningsårs uppgifter var felaktiga. Den andra orsaken enligt Lapavitsas (2010) är den svaga staten som Grekland är, med dess korruption, ineffektivitet, brister och avsaknad av en välfärdsstat samt brist på förmåga att beskatta förmögenhet. En tredje orsak till krisen i Grekland är trovärdigheten staten förlorat internationellt på grund av systematiskt mixtrande med siffror. Den fjärde orsaken till varför Grekland drabbats är att landet är litet till ytan i förhållande till dess statsskuld.

Den tredje mars år 2010 meddelade regeringen om det första åtstramningspaketet som syftar till att stärka finanspolitiken i landet. Det kommer att ta år att reda ut ekonomin, den sociala strukturen och det politiska systemet som krisen i landet förorsakat. Den finanspolitiska krisen berövar välfärdsstatens på resurser och det ger sig uttryck i form av återkommande åtstramningar och nedskärningar (Matsaganis, 2011). Detta drabbar självklart barnfamiljerna vars situation kan ses som en konsekvens av fenomenet vi med denna uppsats vill studera, nämligen genom nyheternas rapportering om barnhemsbarnens situation i Grekland.

2.3 Att sätta dagordningen

De flesta i vår tid har både fått undervisning i och vuxit upp med ett kritiskt tänkande. Detta betyder att majoriteten av befolkningen också är medvetna om att nyhetsreportagen antingen skildrar en liten del av verkligheten, eller att beskrivningarna inte nödvändigtvis måste innehålla någon sanning överhuvudtaget. Kritiskt tänkande är inte bara ett attribut för vår tid, utan det finns mängder av teorier

och vetenskapliga resonemang om hur detta påverkar samhället och belyser vilken roll nyhetsrapporteringen har i sammanhanget.

Redan under antiken funderade människor över hur verkligheten skildras och uppfattas. Platon använde en liknelse för att förklara människors förhållningssätt till omgivningen. Han bad Sokrates och sin bror Glavakon att föreställa sig en grotta där ett par människor suttit sedan födelsen. De kan varken röra sig eller vända på huvudet. Bakom dessa människor finns en eld, och mellan de fängslade och elden vandrar människor förbi. Vissa pratar, andra är tysta. Vissa bär på redskap och andra springer. Det enda de fängslade kan se och höra är de passerandes skuggor och röster. Platon frågade Sokrates och Glavakon om de fängslade människorna uppfattar skuggorna som verkliga föremål? Svaret blev ja. Männerna menade att människans verklighet skapas utifrån vad våra sinnen upplever och registrerar. Människan har också en förmåga att generalisera händelser vilket leder till att en erfarenhet lätt kan leda till att vi föreställer oss att vi vet mer än vad vi egentligen gör (McCombos, 2006:5).

Poängen i Platons liknelse är överförbar till hur vi i vår tid skapar oss en verklighet. Vår tid är präglad av media, exempelvis via texter, filmer, TV, böcker och tidningar. Varje dag utsätts vi av massmedia både medvetet och omedvetet och då är det inte svårt att förstå att massmedia är en central punkt i hur vårt samhälle skildras och uppfattas (Ahrne & Svensson, 2011:131). Principiellt är det ingen skillnad på Platons grottmänniskor som skapade sin verklighet utifrån de skuggor de såg, och på det moderna samhället som skapar en verklighet utifrån massmedias skildringar (McCombos 2006:6).

Nyheterens dagordningsfunktion

Sedan de första dagstidningarna publicerades har nyhetsreportagen haft uppgiften att informera och presentera nyheter. Det som lyfts upp anses vara offentliga angelägenheter och i vår tid har det skapas åtskilliga möjligheter att sprida information. Med denna bakgrund betonar forskningen att allt som sprids via

massmedias kommunikation är en andrahandsverklighet. Detta betyder att läsaren egentligen nås av en värld som journalister och reportrar har strukturerat, vilket betyder att dessa aktörer har makten att påverka nyheternas prioritering och således också har makt att förändra samhällets opinionsbildning. Detta betyder inte att massmedia förändrar vad samhällsmedborgarna tycker, men de har makt att påverka vad samhällsmedborgarna ska tänka på (McCombos 2006:23).

Relevans och osäkerhet

I och med den mänskliga oförmågan att befinna sig överallt kommer hon alltid vara beroende av andras bilder och presentationer av verkligheten. Behovet av orientering avgörs av relevans och osäkerhet. För att en nyhet ska vara relevant för en individ måste den vara av intresse. Inrikespolitiken i Australien engagerar generellt inte de svenska medborgarna, och därför uteblir den sortens rapportering i svenska nyhetsreportage. I vår tid finns dock möjlighet att undersöka det vi vill ha kännedom om, vilket betyder att människans osäkerhet de flesta gånger är låg. Men då både relevansen och osäkerheten är hög uppstår ett behov av orientering i ämnet. Detta kan exempelvis inträffa vid en katastrof som berör landet eller när ett nytt parti kommer in i riksdagen och dess talespersoner är okända för allmänheten (McCombos 2006:81-82).

En av dagordningseffektens viktigaste konsekvenser är att det etableras perspektiv som sedan vägleder allmänheten i dess uppfattningar om offentliga personer, en konsekvens som gör massmediernas inflytande över dagordningen till något centralt i opinionsbildningen... Genom att uppmärksamma vissa saker och nonchalera andra, påverkar tv-nyheterna [och andra nyhetsmedier] de måttstockar som används för att bedöma regeringar, presidenter, politiska åtgärder och kandidater som ställer upp för offentliga ämbeten (McCombos, 2006:156-157).

Detta kapitel tydliggör att nyhetsreportagen har en central roll i hur omgivningen skapar sig en sanning om något som i förlängningen påverkar samhällsmedborgarnas

sätt att tänka. I kommande kapitel kommer detta tas ett steg längre genom att redogöra för hur nyhetsreportage skildrar sociala problem.

3. Tidigare forskning

Professorerna Andersson och Lundström skriver i artikeln *Barns och ungas utsatthet i pressen* (2002) att det tidigare inte har gjorts någon undersökning av tidningars skrivelser om barns utsatthet. Den tendensen ser även vi, som skriver denna uppsats, tio år senare. Artikeln (ibid) har för avsikt att beskriva vad pressen skriver om utsatta barn men också hur spänningen gestaltas mellan att barn och unga å ena sidan är oskyldiga offer och å andra sidan kan ses som hotfulla förövare. Genom pressen delges allmänheten en bild av barns utsatthet men det är också av intresse att undersöka vad man inte får veta om barns utsatthet. I *Teenagers as victims in the press* konkretiseras detta med ett talande exempel. En avsaknad av rapportering vid våld och sexuella övergrepp av föräldrar råder, då detta inte varken representeras som händelse eller i form av frågor i tidningarna som granskats under undersökningens period. Nyhetsskildringar är föränderliga över tid och detta i sin tur kan medföra att exemplet i sig inte går att applicera på hur pressen fem år senare rapporterar. Däremot visar detta att frånvaron blir påtaglig då avsaknaden i dagsnyheter inte stämmer överens med den politiska uppmärksamhet som är riktad till våld inom familjen. Detta lämnar Andersson och Lundström (2007) med ett frågetecken.

Nyhetsreportagen har en central position mellan allmänheten och de samhällsliga institutionerna gällande vad som skall förstås som ett socialt problem och hur det i sin tur skall uppfattas. För att något skall betraktas som ett socialt problem krävs en viss synlighet i det offentliga rummet, vilket tydliggör nyhetsreportagens centrala roll ytterligare (Andersson och Lundström, 2002). Sunesson (2000) ger en närmare bild av hur något bör synliggöras för att betraktas som ett socialt problem. Han menar att det inte endast handlar om att tala om förhållanden utan att även värdera dessa som icke-önskvärd, skadligt eller farligt.

Andersson & Lundström (2002) har under en period av fyra månader följt fem svenska dagstidningar. Undersökningen avgränsades till att innefatta vad som skrevs, omfattning samt tematiskt innehåll. De kan genom undersökningen konstatera att det

var betydligt vanligare att nyheterna representerade en specifik inträffad händelse med antingen en part identifierade eller händelser där både offer och förövare syns. Det var i motsatts till detta betydligt ovanligare att artiklarna berörde frågan om barns utsatthet, dess orsaker och möjliga lösningar på ett mer generellt plan. Det fanns exempelvis ett fåtal artiklar som kopplade barns utsatthet till FN:s barnkonvention. Forskare har kunnat påvisa att pressen bidragit till moralisk panik som också lett till att massmedia har utpekat skyldiga för att återskapa lugn. Om författarna sammanfattar deras fyra månader av empiriskt material om ungas utsatthet skulle det blir en mening som lyder såhär: det är farligt att vara ung samtidigt som unga är farliga.

Andersson och Lundström (2002) menar vidare att allmänheten inte övertar nyhetsinslagens bild i enkla processer utan mottagarna av nyheter är människor med olika erfarenheter, kunskaper och med olika strategier för att inhämta information och förståelse om dess omvärld. Däremot bidrar medierna med att konstruera, förstärka och cementera bilder av utsatta, i det här fallet utsatta unga som den farliga ungdomen. Andersson och Lundström gör ett expressivt uttalande

The way the stories on deadly violence are told reveals a great deal about how society can be represented in individual cases or how individual cases can be used to make statements about society (184:2007).

I såväl artikeln *Barns och ungas utsatthet i pressen* (Andersson & Lundström, 2002) som i deras nästkommande artikel som publicerades i *Children & Society* framhåller författarna att nyhetesreportagen inte ger en objektiv återspeglning av samhället, utan att inslagen istället bör ses som en konstruerad bild (Andersson & Lundström, 2007). Det är en journalist som ger artikeln mening, detta på grund av dess innehåll och form utan även genom vilket specifikt sammanhang den publiceras i (Andersson & Lundström, 2002). Artikeln som Andersson och Lundström (2007) skrev härnäst undersökte hur unga skildras i nyhetsinslag när de skildras som offer. Däremot är det

värt att nämna att ungdomar skildras mer som förövare än som offer enligt denna undersökning samt att tonåringar ges mer uppmärksamhet i nyhetsinslagen än vad yngre barn gör. De kom i sin undersökning fram till att dagstidningar och kvällstidningar skiljer sig i hög grad i sättet de rapporterar om offer. Kvällstidningarna, till skillnad från dagstidningarna, har mer bilder, större rubriker och mer text. De olika tidningarna skiljer sig däremot inte lika mycket i hur de framställer ett offer. Pojkar som utsätts för misshandel och flickor som utsätts för sexuella övergrepp tenderar i båda fallen att definieras som anonyma offer, som tysta objekt utsatta för våld. Detta kan ses i kontrast till då tidningarna beskriver barn som offer för mobbning i skolan. I dessa fall framställs istället barnen som subjekt med namn och röster. Det beskrivs exempelvis hur flickor försöker förändra situationen för sig själva, men också för andra som blir offer för mobbning (ibid). Vidare menar författarna att barnets röst stärks, i varje fall för tonåringarna, i det svenska samhället vilket reflekteras i svenska nyhetsreportage. Undersökningen visar att ansvarsfrågan i Sverige inte sällan placeras på samhället på ett brett och specificerat sätt (ibid).

Som nämnt inledningsvis i det här stycket finns det en avsaknad på undersökningar av hur utsatta barn presenteras i nyheter. Vi har en förhoppning att kunna bidra med kunskap inom ämnet. Vidare adderar vi en ytterligare dimension genom att undersöka hur barn under en kris skildras i nyhetsreportagen. Vi har en förhoppning att detta ska ge en ny infallsvinkel på nyhetsinslag av kriser, i ett hav av ekonomi och börsuttalanden, som kan vara av intresse inom socialt arbete. Vi har slutligen en förhoppning att undersökningen ska inspirera till vidare studier inom ämnet för att på sikt minska kunskapsluckan.

4. Metod

För att besvara våra frågeställningar har vi valt att använda oss av kvalitativ dokumentanalys. Nyhetsinslagen, som utgör grunden i vår empiri, är inte en renodlad avspegling av barnfamiljers situation i Grekland men vi använder aktuell metod i enighet med Mays resonemang (2001:225) om att nyheterna aktivt bidrar till konstruktionen av den sociala verkligheten. May beskriver hur nyhetsreportagen, genom dramatiserade beskrivningar och många gånger talande bilder porträtterar något som för oss blir levande trots att vi inte sett det med egna ögon (ibid.). Detta utgör en väsentlig del i vårt val av metod då många av européerna skapar sig en uppfattning genom nyhetsinslagens glasögon och inte genom att de själva kan bevittna barnfamiljerna som tvingas skiljas åt i krisens Grekland. Det som också gör det intressant att använda sig av en kvalitativ dokumentanalys av nyhetsinslag är att det innehåller ett auktoriserande element och med detta menar May (2001) att det finns en makt hos medierna att bestämma vem eller vilka som ska vara representanter och talesmän för en källa. Det i sin tur blir källor som utgör ”den auktoriserade sanningen” (Ericson i May 2001:225).

Dokumentanalys som metod har blivit vanligare i takt med att informationsmängd och tillgänglighet har ökat (May 2001:237). Detta betyder också att dokumentanalysen kännetecknas av en stor variationsrikedom som ger möjlighet för forskaren att studera flera olika typer av genrer. Det som gör dokumentanalysen unik i förhållande till andra metoder förklaras utifrån begreppet ”icke-reaktiv”, vilket betyder att forskarens närvaro inte har betydelse för resultatet. Det blir också uppenbart att intervjuerna endast genomförs på grund av att forskningsfrågan ska gå att lösa. Vid en dokumentanalys, och i synnerhet i samband med media, är forskningsobjektet konstant oavsett om det används till forskning eller inte (Bryman, 2001:203). Samtidigt måste författarna vid en dokumentanalys vara medvetna om att subjektiva tolkningar också innefattar denna metod. När texten analyseras och kodas är det i stort sätt omöjligt att inte påverkas av kultur och förförståelse. Det finns en uttalad kritik som problematiserar fenomenet då författaren till texten och den som

kodar materialet sällan har samma syfte. I vår studie kan detta å andra sidan belysas som en fördel då vårt mål är att problematisera nyhetsreportagens framställning. Dock är vi medvetna om att det i vissa fall kan betyda att missuppfattningar och underskattningar av den sociala kontexten görs, och kan medföra svårigheter att generalisera en dokumentanalys (ibid). På grund av detta behöver vi också vara försiktiga att utgå ifrån att resultatet av en dokumentanalys blir det samma vid en annan studie, både utifrån forskarens och publikens kriterier (Bryman, 2001:367).

4.1 Urval

I vår undersökning har vi använt 17 stycken nyhetsinslag, både i form av nyhetsartiklar och nyhetsklipp (se referenslista - empiriskt material). Urvalet påbörjades genom att vi sökte via databaserna google och mediearkivet, med sökord både på svenska, engelska och grekiska. Då vår avgränsning varit såpass tydlig och antalet träffar därmed var relativt få, har vi i stort sett kunnat läsa det mesta av relevans. Vår inhämtning avslutades när vi upplevt en mättnad, och vi upptäckte att många texter tillslut använt samma källor (jmf. Scaramuzzino, 2012). Då det de senaste åren har rapporterats mycket om greklandskrisen i nyhetsinslag finns det många nyheter som nämner fenomenet att barn lämnas på barnhem, men där det centrala i texten egentligen är något annat. I dessa fall har vi medvetet valt att inte inkludera dessa dokument i vårt urval. Istället har vi valt de nyheter som tydligt har fokus på vårt ämne och därmed blir relevant för vår uppsats. Urvalet har därefter grundats på två faktorer. För det första valde vi dokument som härstammar från nationellt, och i vissa fall internationellt, erkända nyhetsbyråer. Detta utifrån att vi ville använda de nyhetsreportage som når en stor grupp människor. Förutom svenska nyheter har vi använt nyheter från byråer som följs av hela Europa, exempelvis BBC, Sky News och RT. Vi har också valt att ta med två artiklar från grekiska tidningar för att få ett inifrånperspektiv. Då en av oss, författare till uppsatsen, också har grekiska som modersmål har vi kunnat utnyttja möjligheten att nå nyhetsartiklar inifrån landet. Dessa artiklar som översatts till svenska har därefter också korrekturlästs av två andra personer som behärskar såväl svenska som grekiska. För det andra har vi valt nyhetsinslag med olika politiska inriktningar då vi är medvetna att detta mer eller

mindre kan påverka texterna. Då krisen i Grekland fortfarande pågår och rapporteringen inte upphör är det troligt att något av det nya som publicerats skulle vara relevant för vår uppsats. Dock avslutade vi inhämtningen av material under uppsatsperiodens första del, då vi med tanke på tidsaspekten måste avgränsa för att hinna göra en bra analys som är praktiskt genomförbar.

4.2 Bearbetning av materialet

Vid uppsatsarbetets början hade vi svårt att orientera oss i vilket problem vi ville fördjupa oss i. Vi hade lagt märke till att rapporteringen från Grekland de sista åren varit intensiv, men mycket av det som publicerades berörde inte den sociala sfären. Vår avgränsning kändes dock given när vi mötte rapporteringen om att barn lämnas in på barnhem. Det som genomsyrat första delen av arbetet var svårigheter att hitta dokument som fokuserade på vår problemformulering. I efterhand har vi också märkt att det var svårt att hitta dokument med varierande innehåll. Då vårt ämne är såpass aktuellt, och specifikt avgränsat betonar många artiklar och nyhetsklipp liknande rapporteringar, vilket kan utgöra en brist.

Efter urvalsprocessen började vi arbeta med materialet. Tanken med dokumentanalys är att hitta en balans i att plocka ut relevanta delar, men samtidigt kontrollera att helheten inte förloras. Först då blir studien mer än en sammanfattning av texterna, och kan besvara en forskningsfråga (Esaiasson, 2012:210-226). För att inte tappa denna viktiga poäng har vi försökt att arbeta utifrån Aspers fyra steg; kodning, återtagning, analys och presentation med betoning på de två första (2011:165-193). Koderna vi använt har uppkommit dels utifrån teoretiska begrepp, men också utifrån fenomen vi identifierat som återkommande i materialet. För att säkerställa att kodningen varit enhetlig har vi i efterhand återtagit materialet genom att skapa ett schema där allt relevant material har bearbetats ytterligare en gång. Detta steg visade sig vara värdefullt då vi upptäckte att några av kodningsanvisningarna behövde förtydligas, och delar av materialet behövdes grupperas annorlunda. (För utförligare beskrivning av kodningsschema och kodanvisningar, se bilaga 1). Vidare försökte vi hitta genomgripande teman i våra koder och tänkvärda avvikelser, som kunde vara av

intresse i en analys.

4.3 Arbetsfördelning

Vi är två författare till uppsatsen vilket vi har använt till vår fördel på följande sätt: vi kom gemensamt fram till uppsatsämne med dess syfte och frågeställningar. Vi har delat upp läsning av litteratur och mesta delen av skrivandet. Uppdelningen gjordes under förutsättning att vi arbetat fram en tydlig gemensam bild av innehåll, gemensamt kodat materialet samt haft givande och fördjupande diskussion kring den framtagna empirin. Vi har därefter arbetat samman de olika delarna till en enhetlig text och tillsammans skrivit en resultatdel samt en avslutande diskussion.

5. Teoretiska utgångspunkter

Vi har valt att använda två teorier som verktyg för att genomföra vår analys. Den första fokuserar på hur massmedia förhåller sig till sociala problem och den andra beskriver en tolkning av hur relationen mellan barn, familj och stat kan uppfattas.

5.1 Sociala problem och media

Dagligen möts vi av information på olika sätt. Statistik, debatter och massmedia beskriver aktuella situationer som finns runt om i världen. Genom en offentlig beskrivning av människors handlande, möten och konflikter påverkas samhällsmedborgarnas problemuppfattningar. Trots att beskrivningarna inte nödvändigtvis är sanna, exploateras en bild av verkligheten (Meuwisse & Swärd, 2002:46). I Europa, och i synnerhet med Sverige i fokus, finns en tradition av att dokumentera alla typer av sociala förhållanden. Tyngdpunkten vilar på de "icke-önskvärda" förhållandena där strukturella faktorer betonas. Av rapporteringen kan man se en trend av att det finns en idé om att sociala problem uppkommer och bestäms genom samhällets strukturer. Citatet nedan, är ett exempel på hur samhället ofta beskriver ett socialt problem (Nygren, 2002:145).

... vi ser sociala problem som förknippade med brister i resurser på viktiga områden. I och med att vi utgår från ett befolkningsperspektiv kommer vi framför allt att rikta intresset mot olika grupper i befolkningen, liksom i vilken mån bristande resurser på olika områden utgör riskfaktorer för att hamna i en mer utsatt position (Socialstyrelsen 2001:30).

Trots att de flesta teoretiska ansatserna uppmärksammar de strukturella faktorerna, finns samtidigt inslag av de motsatta som fokuserar på individuella, eller grupper, avvikelser i relation till normer (Nygren, 2002:145).

Standardberättelser

En nyhetsrapportering kan ha flera olika syften, men i den sociala rapporteringen, som i vissa fall kallas *nödberättelser* handlar det ofta om att väcka opinion, skapa debatt, upplysa och beskriva för allmänheten hur den aktuella gruppens situation ser ut. Kärnan är alltså att rapporteringen från början har ett gott syfte (Svärd, 2003:143). Men oberoende av det ursprungliga syftet menar sociologen Charles Tilly att vi människor gärna tillskriver olika grupper egenskaper, motiv, handlingar och orsaker utifrån ett förutbestämt mönster och på så sätt markerar människors skillnader. Standardberättelser härstammar från att människor bedömer, analyserar och återskapar händelser som därmed också förstärks genom dess återkommande karaktär. Skapandet av standardberättelser, är enligt Tilly, något som inte minst upprätthålls med hjälp av nyhetsrapporteringar. Till följd av denna kategorisering som framhäver "vi" och "dom" förtydligas också det normativa. Normer ger oss en bild av hur individer bör vara och Tilly menar att samhället genom standardberättelserna fokuserar på individuella orsaker och reducerar de strukturella faktorerna (Tilly, 2002:8,26,33).

Problemen knyts inte till situation, utan till person. Delarna får bilda helheten: utanförskapet och det annorlunda blir viktiga ingredienser. I historierna lyfts vissa kriterier fram som anses vara typiska: fattigdomen, smutsen, att inte kunna hantera sitt liv, att inte vara som vanligt folk. Det värsta hos de andra kontrasteras lätt mot de bästa hos den egna gruppen (Svärd, 2003:143).

På grund av att individerna prioriteras före strukturen uppstår svårigheter med att beskriva bakomliggande orsaker, menar Tilly. Istället uppmärksammas moral, motiv, inställning och handlingar som domineras av majoriteten (Tilly 2002).

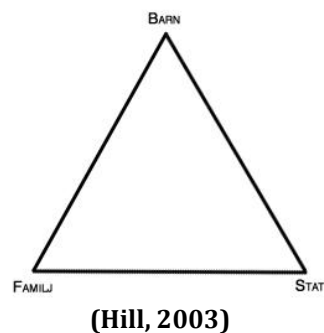
Egenbilden

Att standardberättelser påverkar opinionen är enligt ovanstående teori självklart. Dock finns även ett annat perspektiv av fenomenet. Standardberättelser kan tillslut

beskrivas som en ritual då en del av historierna är återkommande och bildar en typ av attribut för gruppen som beskrivs. Thomas Scheff (1997) har visat på att människor i underordnade positioner kan iaktta sig själva på samma sätt som de beskrivs. Egenbilden förändras till att stämma överens med allmänhetens. När ett socialt problem rapporteras tolkar exempelvis *den fattiga* situationen utifrån individuella orsaker som *dålig barndom, lättja, misskötsamhet* istället för *ojämlikhet, fattigdom, arbetslöshet* eller *brister i bostadspolitiken*.

5.2 Barn, familj och stat

I kapitlet "Children" i boken *Social Policy* beskriver Malcolm Hill (2003) sin teori om barns roll och situation i samhället. Han lyfter fram att barnet konstant befinner sig i relation till sin familj och till staten. Alla sociala dilemman kan brytas ner till de aktörer som Hill (2003) talar om i sin triangel. När vi applicerar denna teori på hur nyhetsinslagen rapporterar om den humana situationen i Grekland kan triangeln användas som verktyg för att belysa vilken sida av triangeln som den mediala framställningen väljer att lyfta fram, på vilket sätt de beskrivs och hur relationen mellan aktörerna tolkas. För att illustrera detta beroende använder Hill en triangel, som vi reproducerar till höger.

Rättigheter och skyldigheter

De flesta länder har konstaterat att familj och stat ska skiljas åt. För den moderna människan är det viktigt med autonomi och att samhället visar respekt för varje familjs privata sfär. I kombination till detta finns det dock en allmän överenskommelse, i synnerhet i de mer utvecklade välfärdsstaterna, att staten ska ta ett visst ansvar för barnens välbefinnande. Exempelvis skapar familjer förväntningar i form av utbildning, finansiell support och i vissa länder gratis sjukvård för barn. Hur dessa välfärdsstatliga arrangemang är uppbyggda, och nivån på förmånerna ser naturligtvis olika ut från land till land, men att staten har ett direkt eller indirekt

ansvar för barnens välfärd förekommer överallt. Traditionellt har staten också ett ansvar i frågan om barn som far illa. I sådana fall, då föräldrar inte själva kan, eller vill ta hand om sina barn måste staten gripa in (Hill, 2003).

En triangel - tre perspektiv

Hill beskriver hur nationers lagar och policys de senaste 50 åren har växlat mellan tre olika perspektiv som relaterar till aktörer i triangeln. Genom detta synliggörs ett exempel på hur normer och förväntningar på olika aktörer runt barnet förändras över tid. Det första perspektivet kallar han för *A Laissez-faire approach* vilket betonar att staten inte bör störa familjers privata sfär förutom i extrema fall. Det andra perspektivet *A state paternalist or interventionist approach* betonar statens skyldighet att skydda barnet och försäkra välfärden. Om det är nödvändigt måste föräldrarnas vilja förbises då det främsta är att tillgodose barnets bästa. Det tredje perspektivet *A parental or birth family approach* betonar ett förebyggande arbete och att staten har skyldighet att bistå familjer med hjälp i form av stöd eller pengar innan ett barn förflyttas från familjen. Barn, familj och stat är konstanta begrepp i triangelteorin men genom perspektiven uppmärksammas att det finns olika fokus och ingångar i fenomenet (ibid).

Genom begrepp som *egenbild, standardberättelser, strukturella* och *individuella* orsaker vill vi skapa ingångar till vårt material. För att tolka hur nyhetsinslagen förmedlar fenomenet att barn lämnas på barnhem använder vi oss av triangeln då den skapar en beskrivning av en ständig relation och interaktionen mellan barn, familj och stat. Med hjälp av teorierna och med barnkonventionen, krisens helhet och dagordningsfunktionen i åtanke kommer vi i följande kapitel att presentera vår analys av empirin.

6. Analys

Vi har valt att forma vår analys utifrån fem teman som under hela arbetets gång fungerat som utgångspunkter, men även som hjälp till att sortera materialet och finna det mest relevanta utifrån studiens problemformulering. Dessa fem teman har olika fokusering på materialet och ger olika perspektiv på hur man kan bemöta, samt se på nyhetsreportagens beskrivning av problematiken kring barns situation i Greklandskrisen. Dessa teman är *ansvar*, *behov*, *vilja*, *känslomässigt tillstånd* och *dolda budskap*.

6.1 Ansvar

Situationen i Grekland presenteras ofta genom begreppet "Greklandskrisen". Exploateringen av begreppet och mängden av rapporter ger oss en bild av att Grekland verkligen befinner sig i en kris. När en kris inträffar blir ansvarsfrågan ofta en relevant följetong. Det faktum att barhemsplaceringarna ökat med 150 procent de senaste sex månaderna (The best, 2012) förmedlar en del av krisens konsekvenser. Ansvarsfördelningen i detta sammanhang handlar framförallt om två parter av samhället, föräldrar och staten, och till viss del är också EU inblandad. Genom läsarens förförståelse kan det tyckas självklart att stat och EU hänger samman, men i skildringarna av krisen ser vi ett genomgående mönster att staten skiljs från EU. I enighet med Hills teori ser vi också att förväntningarna på de olika parterna har brutit och skapat ett vakuum där ansvarsfrågan bollas fram och tillbaka då ingen part tycks ha förmågan att hantera situationen.

Utifrån perspektivet av de föräldrar som lämnat sina barn på barnhem skapas en bild som grundar sig i maktlöshet och osäkerhet för framtiden. Talande exempel som ger en generell bild av detta hittar vi i citaten "Vad ska jag göra? Jag har inget val" (SVT, 2012-11-08) och "The mother hopes to take her child back when her economic situation improves - but when that might be she has no idea" (BBC news, 2012-11-07). I kombination med detta syns också en trend i att beskriva föräldrars oförmåga att ta hand om sina barn under fattigdom "families are abandoning their children to

orphanage because they can't feed them" (BBC, 2012-11-07) "Failure to look after children is socially unacceptable" (BBC news, 2012-11-07). I nyhetsrapporteringen kan vi också finna direkt konkreta uttalanden som berör föräldraansvaret. Exempelvis: "Barnet på barnhemmet talar med sin moder i telefonen två gånger i veckan, de får besök var 14:e eller 20:e dag" (Aftonbladet, 2012-11-12), "The mother will never stop visiting her child for anything in the world" (Daily Mail, 2012-11-08). Genom detta skapar nyhetsinslagen en bild av vad föräldraansvaret konkret innebär, och tydliggör att verktygen för att uppnå barnets bästa, är kontakt och lyhördhet från föräldern.

Förutom föräldrarnas ansvar benämns också statens. I enighet med Nygrens kapitel (2002) belyses orsakerna till att barn lämnas på barnhem ur ett strukturellt perspektiv, "The nations struggle to pay off its debts is assuming dramatic proportions" (The Guardian, 2012-10-23). En kvinna berättar också om hennes upplevelser av statens hantering av krisen: "They make promises but do nothing" (Daily Mail, 2012-11-08), liknande citat går att hitta i andra artiklar: "I hope the elections would make a difference, but with the parties unable to make a coalition it feels like we are back at square one, I hope that the politicians will prove their salt" (BBC, 2012-11-07). Orsaken till varför barnen lämnas på barnhem skildras alltså utifrån att arbetslöshet ökar, bostäder är för dyra, matpriser ökar och åtstramningarna gör att föräldrar inte längre har råd att ta hand om sina barn. Samtidigt belyses det att staten inte själva kan hantera situationen och därmed frånsäger sig ansvaret.

Enligt Hills triangelteori är stat, familj och barn konstanta aktörer vars intressen och perspektiv kan beaktas på olika sätt i det sociala banavårdssystemet (2003). De sociala problem som uppkommit i Grekland, att föräldrar inte längre kan ta hand om sina barn, visar att ansvarsfördelningen som triangel skildrar har brutit. När föräldrar inte klarar av att fullfölja sitt ansvar, ska staten på ett eller annat sätt gå in för att säkra barnets bästa. I dagens Grekland uppmärksammar nyhetsreportagen oss på att denna säkring inte fungerar. Panos Sofios, avdelningsdirektör vid SOS-barnbyar i Vari, Athen, beskriver situationen "Stat och kommun kan inte ta sig an alla

nödlidande. De förlitar sig på organisationer som vår. Vi skulle behöva fördubbla antalet platser men saknar resurser (...) Staten har inte ens råd att hjälpa de mest utsatta” (Aftonbladet, 2012-11-12). I viss mån blandas också EU in i situationen “Until now there has been a conspiracy of silence around the tragic effects of the austerity measures that IMF and EU are asking us to take” (The Guardian, 2012-10-23). Då EU inte fokuserar på barnvården, och inte heller staten klarar av sitt åtagande ser vi hur en fjärde part, nämligen de ideella organisationerna, både får, och tar en del av ansvaret.

I en av nyhetsartiklarna uttrycker statligt anställda Elias Zagoraios och Eftixia Stathoulopoulou: “(...) alltid samma mål: att hjälpa föräldrarna, så att de inte separeras från sina barn.” (Ethnos, 2012-11-15, egen översättning). Enligt Hills resonemang (2003) blir synen på den tredje parten i triangelns funktion varierande beroende på vilket perspektiv som används. Enligt det tredje perspektivet; *A parental or birth family approach* har staten en skyldighet att svara för familjens behov i form av stöd och pengar innan det går så långt att barnen måste placeras. Med kontinuerliga nedskärningar och åtstramningar (Matsaganis, 2011) går inte ekvationen ihop. I artikeln *Greek financial crisis: Families turn to SOS Children for help* står följande: “The Greek state has cut social services by 40 percent and many parents have no one to turn for support.” (AlertNet, 2012-11-07). Då staten inte kan svara för behovet infinner sig ett tomrum och den tredje part som blir närvarande i samspelet med barnen är den externa organisationen SOS Barnbyar som har barnhem runt om i Grekland. Organisationen hör till den ideella sektorn och drivs genom utländsk finansiering. Panos Sofios, avdelningsdirektör på ett av barnhemmen säger “Vi skulle behöva fördubbla antalet platser men saknar resurser.” (Aftonbladet, 2012-11-12). Med detta utgångsläge försöker de bli den stöttande funktion utom familjen som staten skulle varit i ett fulländat Grekland (Hill, 2003).

Tilly (2002) beskriver att samhället, bland annat genom nyhetsinslag, skapar och upprätthåller standardberättelser om grupper och individer. Vissa historier återkommer för att beskriva grupperns situation. I många av de dokument som ingår i

vår empiri finns en berättelse som blivit ett tydligt attribut. På olika, men liknande sätt, beskrivs hur ett barn lämnades på den statliga dagverksamheten med en lapp med sig. På lappen stod det: “Var snäll och ta hand om mitt barn. Jag kan inte försörja det längre /Mamma” (Agenda SVT, 2012-11-07). Genom att denna historia återkommer förstärks denna bild och generaliseras till att beskriva hela gruppen, bestående av föräldrar som inte har möjlighet att ta hand om sina barn. Precis som Tilly (2002) menar, fokuserar rapporteringen av denna typ på det annorlunda, det som markerar grupperns olikheter, individen är oförmögen att ta hand om sitt eget liv, fattigdom och arbetslöshet, och på grund av detta lämnar föräldern sitt barn med en lapp, då hon inte förmår att göra något annat. I en av dokumentärfilmerna vi använt i vår empiri intervjuas Stelios Sifnios, chef för SOS-barnbyar i Vari, utifrån uppfattningen att grekerna är lata och levt över sina besparingar och därmed själva är orsaken till krisen. Stelios Sifnios säger “det är klart att de behövs förändring men det är ett system som funnits i massa år på det sättet och man kan liksom inte bara vrida på en knapp och göra nya människor med ny attityd och så vidare” (SVT-dokumentärfilm, 2012-11-07). Även detta citat bygger på att den aktuella gruppen är annorlunda.

Den mediala framställningen är alltså tydlig i att beskriva att statens agerande är den största orsaken till krisen i Grekland. Detta leder logiskt vidare till att de ytterst också är ansvariga till varför barn tvingas lämna sina föräldrar och bo på barnhem. Föräldrarnas ansvar skildras i att de själva inte har möjlighet att försörja sina barn, och staten som då borde försäkra barnets bästa har inte förmågan att göra det. Därför drabbas barnen, och föräldrarna tvingas lida av det smärtsamma beslutet att lämna sina barn.

6.2 Behov

De behov som framkommer i nyhetsinslagen visar en bredd av vad barn kan tänkas behöva, detta mer eller mindre direkt kopplat till deras överlevnad. En del behov är återkommande i inslagen och betonas mer än andra, exempelvis mat och tak över huvudet. Närhet och kärlek av föräldern samt lek och gemenskap med andra är

även detta återkommande. I flera av inslagen från barnhemmen runt om i Grekland visas barn som tillsammans med personal äter vid ett bord eller förbereder ett gemensamt mål mat. Mat kopplat till föräldrarna ter sig ofta som en förklaring till varför de måste lämna ifrån sig sina barn: "(...) ta mitt barn och sätt det på institution. Jag har inte ens till hans mjölk!" (Ethnos, 2012-11-15, egen översättning) säger en ung mamma i desperation. Ett snarlikt uttalande (Ta nea, 2012-11-18, egen översättning) kommer från en ensamstående förälder när hon talar om sin två åriga son. Närhet och kärlek av föräldrarna eller föräldern skildras på flera sätt. Lokala myndigheter och barnhemschefer lyfter konsekvent, i alla nyhetsinslag som utgör det empiriska materialet där de uttalar sig, att de har som mål att försöka hitta andra lösningar innan ett beslut om att överlämna ett barn till ett barnhem fattas. Här finns ett tecken på att det ses som barnets bästa att vara nära sina föräldrar. Fader Antonios visar på ett talande exempel: "We can provide a child with food and shelter, but the truth is that the biggest need any child has is to feel the love of its parents" (BBC news, 2012-11-07). Detta kan tolkas utifrån Tillys teoretiska resonemang (2002) som någon slags moral kring synen på att lämna bort sitt barn, där föräldrar skildras som maktlösa och barnen som offer för krisen.

Å andra sidan förmedlar nyhetsinslagen att föreståndare från barnhemmen att de i första hand försöker med andra lösningar än placering på barnhem. Barnen som väl lämnas på barnhem blir ofta kvar längre perioder trots att föräldrarnas ambition är att, efter en kortare period, ekonomisk ha möjligheten att försörja sina barn igen. Föräldrar som är djup skuldsatta har inte längre möjlighet att betala hyra eller elräkningar. En del familjer blir hemlösa på grund av den ekonomiska situationen i landet och föräldrar har då inte längre råd att försörja sina barn. Enligt Hills teori (2003) befinner sig barnet, likt en triangel, i en ständig relation till både familj och stat. I nyhetsinslagen blir det markant hur triangeln fallerar. Det ger sig uttryck i att staten inte kan svara upp för behoven föräldrarna har för att i sin tur möta barnens behov. Den ständiga relationen kretsar kring skyldigheter och rättigheter vilket också visar ett tydligt samband då triangeln brister och samhället inte förhåller sig till barns rättigheter och barnets bästa i den grad det gör när relationen mellan

parterna i triangeln fungerar felfritt.

“Men, även om barnen så småningom hamnar hos oss, uppmuntrar vi familjerna att ses ofta, eftersom syftet är att barnen ska återvända till dem så fort det är möjligt.” (Ta nea, 2012-11-18, egen översättning). I ett nyhetsinslag beskrivs det hur en familj endast har ett känslösamt möte i månaden (RT news, 2012-10-23) medan i ett annat skildras en närvarande ensamstående pappa som har daglig kontakt per telefon med sina barn samt besöker dem ofta på barnhemmet (Ethnos, 2012-11-15, egen översättning). Den sistnämnda beskrivningen av föräldrar är desto ovanligare. Tilly (2002) menar att människor tillskriver grupper egenskaper, motiv, handlingar och orsaker utifrån ett förutbestämt mönster. Utifrån dessa resonemang kan vi se ett mönster av att motiven att lämna sitt barn på barnhem överordnad barnens behov och används vidare som en förklaring för lämnandet av barnen, som beskrivs som oerhört svårt för föräldrarna.

Några som arbetar på barnhemmen kallas husmödrar. En av dem, Evangelia Markomichelaki, intervjuas i ett av nyhetsinslagen. Hon berättar att barnen på barnhemmet kallar henne för mamma. Hennes resonemang antyder till att hon ser ett behov av närhet och lyhördhet i förhållande till barnen. Detta ger sig uttryck i att hon berättar hur hon tröstar dem, tar dem i sin famn och kysser dem när dem är ledsna. Barnen berättar för henne om hur de hade det hemma. “Men längtan efter modern klingar inte av” tillägger hon (Aftonbladet, 2012-11-12). Husmodern talar om att barnen om nätterna inte kan sova och att hon då finns där, sitter uppe med dem och pratar. Ett annat behov som är närvarande i flera av nyhetsinslagen är lek och andra aktiviteter som får barnen att komma på andra tankar, glömma det jobbiga och bara vara barn. I likhet med att många av nyhetsinslagen åskådliggör barn i samband med mat, skildras barnen återkommande genom lek, skratt och sång. Sammanfattande framställer dessa sistnämnda delar av inslagen olika typer av gemenskap mellan barnen där alla kännetecknas av liv och rörelse där barnen leker fritt. Aftonbladet skriver följande: “Barnen går på vanliga dagis och skolor i grannskapet.” (Aftonbladet, 2012-11-12). Vidare beskrivs det i artikeln hur allrummet på ett av barnhemmen är inrett med bordtennis, olika spel, piano och en

TV samt att det utomhus finns en liten idrottsplats. Dessa skildringar visar hur barnhemmen, i den mån det går, värnar om att behålla ett sken av en hemmiljö där barnen kan känna sig trygga och inte skilda från andra barn under sin vistelse på barnhemmet.

Likt Tillys (2002) resonemang om standardberättelser reduceras strukturella faktorer ner till att fokusera på individuella orsaker. I nyhetsartiklarna går det också att utläsa att de allra flesta föräldrar som medverkar uttrycker olika typer av förklaringar till varför de lämnar bort sina barn på barnhem. Då de individuella faktorerna ställs i fokus bidrar detta utifrån Tillys tankegångar till att uppmärksamma bland annat moral och motiv. Avsaknaden av pengar, mat och arbete är de återkommande faktorerna som nyhetsinslagen framställer som orsaker, eller också motiv, till att familjerna försätts i situationen att lämna ifrån sig sina barn. Föräldrarna skildras som desperata och många av nyhetsinslagen väcker sympati för föräldrarna som blir av med det värdefullaste de har, sina barn. Som motsats till Tillys resonemang kan vi se två sidor av myntet. Avsaknaden av pengar, mat och arbete kan även ses som orsaker som grundas i strukturella faktorer.

Behoven uttrycks uteslutande av vuxna, däribland en stor andel föräldrar samt i vissa fall husmödrarna, som lever nära inpå barnen som lämnas på barnhemmen. Till stor del är det föreståndarchefen för de olika barnhemmen som får utrymme i nyhetsrapporteringen. De uttalar sig om barnens behov samt vilka behov föräldrarna ofta uttrycker att de inte har möjlighet att tillgodose. I en artikel beskriver en psykolog (BBC news, 2012-11-07) att barnen upplever det som om hela deras grund har skakats om när de blir flyttade till barnhem. Det råder en avsaknad av barns egna uttryck för någon form av behov. Barnen är närvarande i många av nyhetsinslagen men mer likt en kuliss i bakgrunden. Avsaknaden av behov direkt uttryckt av barnen genomsyrar alla nyhetsinslag som undersökts. Det kan dras paralleller till tidigare forskning i Sverige av pojkar utsatta för misshandel och flickor utsatta för sexuella övergrepp där barnen i nyhetsinslagen skildras som anonyma offer. Barnen i nyhetsinslagen tillskrivs, i enighet med Tillys teori (2002), vara i en offerposition och

kan ses som individer som tillskrivits egenskaper för hur krisen går ut över medborgare, där de som är föräldrar till och med tvingas lämna ifrån sig sina barn. Barnens situation kan alltså ses som en konsekvens för hur långt krisen har gått och hur illa det har blivit.

6.3 Vilja

Det är ytterst lite medialt utrymme som ägnas åt att skildra barnens vilja. En del av det som dock framgår är av husmodern Evangelia som intervjuas i ett inslag ur svenska tv-programmet Agenda. Hon återberättar ett scenario där en pojke grät i moderns famn och inte ville skiljas från henne (SVT - Agenda, 2012-11-07), vilket i en förlängning skapar en bild av barnets vilja att vara nära sin mamma. Som nämnt ovan, i ett tidigare sammanhang, berättar husmodern att längtan efter modern inte försvinner (Aftonbladet, 2012-11-12). Evangelia beskriver även en sjuårig flicka till en arbetslös moder "Flickan har svårt att anpassa sig till barnhemmet. Hon frågar efter mamma hela tiden." (ibid). Det närmaste barnens vilja vi kan komma i inslagen blir alltså genom vuxna i barnens närvaro som återberättar sin bild av vad barnen uttrycker. Å andra sidan, om journalister talat direkt med barnen, blir detta problematiskt då det inte är etiskt försvarbart att exponera barn i massmedia i den utsatta situation de befinner sig.

Det vi kan tolka utifrån de få beskrivningar som ges i nyhetsreportagen av barnens vilja är att den skildrar barn som inte vill befinna sig i situationen där de skiljs från sin familj. Detta kan också ställas i kontrast till då barn på barnhemmen i de flesta av nyhetsinslagen leker och är glada. Nyhetsinslagen visar således att barnen som befinner sig på barnhem på något sätt har det bättre där, där det finns mat och kläder, än hemma med föräldrarna som befinner sig i fattigdom. Utifrån nyhetsinslagen skapas en bild av att barnhemmen är en plats där barn kan vara barn och leka vilket ges prov på i avsnittet om barns behov. I samband med barns vilja har vi närmare undersökt föräldrars, statens samt barnhemmens lyhördhet för barns vilja. Återkommande i inslagen är föräldrarnas uttryck för att de tror sig fatta det beslut som är bäst för deras barn (BBC, 2012-11-07; Daily Mail, 2012-11-08; Ethnos, 2012-

11-15). Hills teori (2003) kan kopplas till samspelet mellan barnen och deras föräldrars lyhörddhet. Då föräldrarna inte har möjlighet att tillgodose barnens behov eftersträvar de att göra det genom att söka hjälp utifrån, vilket enligt teorin (ibid) kopplar samman den tredje parten, det vill säga den ideella sektorn, då staten inte fullföljer sitt ansvar för barnavården.

Uttryck för barns vilja är de teman, av de som undersökts närmare i uppsatsen, som nyhetsinslagen skriver minst om. Avsaknad av att höra barnen eller lyfta deras perspektiv och ännu mindre kommunicera direkt med dem i det undersökta fenomenet kan utifrån Tilly (2002) ge utrymme för författande av standardberättelse. Dessa berättelser handlar om att vi människor tillskriver grupper i samhället olika egenskaper vilket i sin tur är något som upprätthålls av massmedia. För att koppla detta till ovanstående kan resonemang föras kring att nyhetsinslag kommunicerar barns vilja eller perspektiv som irrelevant i sammanhanget.

Paralleller kan också dras till den tidigare forskningen kring intresset för det som inte tas upp i media, men som samtidigt sätts på dagordningen på den politiska agendan (jmf. Andersson & Lundström, 2007). I nyhetsinslagen tycks det vara så att nyhetsinslagen inte skapar en bild av barnen i överensstämmelse till synen på barn som råder inom den politiska agendan i Europa. Inslagen skildrar en svår situation för de inblandade, inte minst för barnen. Barnkonventionen har funnits sedan 1989 och ratificerats av respektive land nyhetsinslagen har sin rot i. Barnets bästa, som betraktas som grundpelare i barnkonventionen, menar att barnens bästa skall beaktas vid alla beslut som rör barn (Barnombudsmannen, 2012). Den politiska agendan arbetar för att barns rättigheter skall stärkas men också att barn ska inkluderas och ses som individer med egna rättigheter (ibid).

Andersson och Lundström (2002) menar att ett socialt problem kräver synlighet i det offentliga rummet och att massmedia därmed har en central roll. I vår studie kan vi utifrån detta resonemang problematisera att det råder brist på barnens perspektiv, mer konkret en brist av intresse och lyhörddhet för att höra barnens upplevelser och

vilja. Nyhetsrapporteringar påverkar enligt Tilly (2002) allmänhetens bild av det som förmedlas. Ett nyhetsinslag inleds med den här frasen: “to young to understand why” (RT, 2012-10-23) blir i detta sammanhang talande. När barns röst inte görs hörd och inte anses relevant eller intressant att inkludera i nyhetsinslag så kommunicerar det något vidare ut till allmänheten.

6.4 Känsломässigt tillstånd

Att prata om barn, verkar utifrån vår empiri vara både lättare och vanligare, än att prata med barn. Endast ett av 17 dokument vi undersökt, talar reportrar eller journalister direkt med barn. Hur ska vi då ta reda på hur barnen uppfattar situationen? Maja Frankel berör i sin bok *Vår förbannade rätt* (2004) det faktum att barnen ofta endast iakttas. I flera sammanhang talar samhället om barnen som “framtiden”. Författaren till boken menar att detta perspektiv är ett hot mot den numera erkända barnkonventionen. Dokumentet skapades för att uppmärksamma barns rättigheter och behov och för att hitta ett forum där barn själva får uttrycka sin mening. Genom att iaktta barn som framtiden, förloras nuet. Trots detta vet vi att barn sällan får möjlighet att uttrycka sig, både när det gäller i politiska sammanhang, eller i media. Trots att det är lätt att, med hjälp av barnkonventionen, argumentera för barns rätt att uttrycka sig vill vi återigen uppmärksamma den etiska aspekten av fenomenet. När journalister pratar direkt till barn utsätter man dem för en exponering som är etiskt oförsvarbar. Dilemmat är alltså svårt att balansera. Med ovanstående i åtanke, vill vi i denna studie trots detta försöka fånga barnens perspektiv av situationen som råder i Grekland, och ett sätt att göra det, som också tycks vara relevant, är att uppmärksamma hur barnens känslomässiga tillstånd skildras.

Det genomgripande i medieflödet vi undersökt handlar om missnöje, ledsamhet och överklighetskänslor som grundar sig i uttalanden från alla parter, både barn, familj och omgivning. “När mamman och dottern skiljs håller de om varandra. De släpper inte taget på 1,5 timme (...) flickan har svårt att anpassa sig till barnhemmet (...). Under ytan dunkar ångest, oro och längtan” (Aftonbladet, 2012-11-12). Det beskrivs alltså hur sårade barn, mot sin vilja lämnas på barnhem, och ett sammanfattade citat

som uttalar nyhetsinslagens skildring kommer ifrån BBC news “The biggest need a child, any child has, is to feel the love of its parents” (BBC news, 2012-11-07). I stort sätt uttrycks någon typ av känsla från någon part i alla dokument vi undersökt. Dock förekommer en beskrivning av en känsla dubbelt så många gånger utifrån föräldrarna i förhållande till barnen, vilket tyder på att barnens perspektiv återigen hamnar i skuggan av vuxenvärlden. Föräldrarnas känslor uttrycks främst i ord som desperation “I ren desperation väljer de att överge sina barn” (SVT, 2012-11-08), “Families are so desperate, they are giving up the most precious thing of all” (BBC news, 2012-11-07). Samtidigt betonas också att föräldrar tvingas till detta beslut, och att situationen är otroligt smärtsam.

För att skapa en nödberättelse, som Tilly (2002) kallar det, behövs en illustrering av verkligheten för att skapa intresse. Sedan slutet av 1800-talet kan vi se en tradition av publicerade beskrivningar av utsatta människors liv. För att sätta läsaren i ett sammanhang används känslor som gör bilden verklig. Utifrån detta kan man alltså se att skildringar av människors känslomässiga tillstånd är en typ av medieteknik. Tilly (2002) skriver också om mediernas presentation av nödberättelser som i sin tur blir ett skapande av standardberättelserna. Traditionellt har författare, journalister och reportrar ett gott syfte vid skapandet av en nödberättelse, då man vill väcka allmänhetens intresse för den aktuella gruppen. Då vi utifrån denna situation kan se att det genomgripande fokuset i texterna riktas mot föräldrarna, är de också deras situation som allmänheten får kännedom om. Då vi hela tiden läser om föräldrarna görs dessa till aktörer. Barnen å andra sidan blir mer utav objekt, trots att det är deras situation som är centrala och som texterna kretsar runt. Swärd (2003) menar att detta är ett faktum som samhället bör reflektera över. De utsatta, i synnerhet barn, som i de allra flesta fall själva har svårt att göra sina röster hörda blir därmed beroende av andras beskrivningar. När de grekiska barnhemsbarnen blir vuxna, och själva ser hur deras barndom tolkats faller domen på sanningshalten i rapporteringen. Swärd (2003) uppmärksammar också att den bild som en gång skapats är svår att tvätta bort. Då standarberättelser och annan rapportering blir en allmän bild av verkligheten, uppstår svårigheter för individerna, i detta fall de grekiska barnhemsbarnen, att förändra den

skildring som en gång gavs till dem. Barnen har alltså återigen gjorts till passiva objekt, som dessutom sannolikt kommer förfölja dem.

I tidigare avsnitt har vi sett att barnhemsbarnens situation inte bara skildras utifrån dem själva och deras föräldrar. I rapporteringarna tas ständigt omgivningen upp. Omgivningen i detta fall består dels av staten (i sammanhanget, de statligt anställda), som endast vid ett tillfälle uttrycker en känsla vid ett möte med en 30 årig mamma: “(...) som till och med fick de anställda till tårar, när hon flydde dit i en verkligen svår situation och bad de lokala myndigheterna att behålla sin två och ett halvt åriga pojke, för att hon själv inte hade förmågan att behålla honom.” (Ethnos, 2012-11-15, egen översättning). Dock framkommer det i många rapporteringar hur hjälporganisationer, kyrkan och andra frivilliga uttrycker att det som nu händer i Grekland är överkligt. “Cases like this are shocking” (BBC news, 2012-11-07), och “We couldn’t believe our eyes” (The Guardian, 2012-11-07). Återigen märks hur Hills triangelteori (2003) brustit, då staten inte förmår att ta hand om sitt folk. Hjälporganisationer och frivilliga tvingas säkra landet från kollaps.

Enligt barnkonventionen ska barnets vilja, åsikt och erfarenhet i varje enskilt fall uppmärksammas och beaktas (Barnombudsmannen, 2012). I och med en analys av nyhetsreportagens skildring av individernas känslomässiga tillstånd kan vi anta att människor berörs av en kris. Naturligtvis finns många övriga faktorer som måste inkluderas innan någon eller några kan pekats ut som ansvariga för situationen, men samtidigt kan vi också genom nyhetsinslagen skildring se att barnens röst inte hörs. Barnkonventionens syfte tycks inte väga så tungt i rapporteringen av krisen som Grekland idag genomgår.

6.5 Dolda teman

Vid en analys av en text, är det inte ovanligt att finna resonemang, begrepp eller uttryck som på något sätt har en dold innebörd. Meningen i sig får en ton av att författaren vill säga något speciellt, medvetet eller omedvetet, men som ändå inte är helt uttalat. Detta har vi valt att kalla för dolda teman. Det som gör denna analys svår

är det faktum att tolkning sannolikt avgör vad som uppfattas som ett dolt tema. Precis som Bryman (2001) skriver är detta en kritik som ofta riktas mot metoden som helhet, och när vi talar om dolda teman blir kritiken ytterst relevant då vi som kodar och analyserar sällan har samma syfte som författaren hade när texten eller reportaget skapades. Trots detta är det ändå rimligt att försöka ta fram de delar av texten som medvetet eller omedvetet har ett särskilt budskap, i synnerhet då det också är troligt att undertoner i meningar grundar sig i en medieteknik (Tilly, 2002).

Precis som Swärd (2003) skriver har ordval större betydelse än vad man vid första anblick tror. Under rapporteringen av barnens situation i Greklandskrisen har vi lagt märke till att det finns en rad av olika sätt att benämna på vilket sätt barnen hamnat på barnhem. För att ge ett konkret exempel jämför vi fem olika citat:

- 1; "Föräldrar tvingas lämna bort sina små" (SVT - Agenda, 2012-11-07)
- 2; "Parents give up their most precious thing of all - their children" (BBC news, 2012-11-07)
- 3; "Ekonomiska krisen i Grekland sätter familjer under så stor press, att de nu väljer att överge sina barn" (SVT, 2012-11-08)
- 4; "Föräldrar överlämnar sina barn till barnhem" (Ethnos, 2012-11-15, egen översättning)
- 5; "På grund av fattigdom ber föräldrarna om att få lämna sina barn där" (Ethnos, 2012-11-15, egen översättning)

Alla citat utgår från samma händelse. Dock presenteras det på väldigt olika sätt, och pekar på olika aktörer, olika innebörd och varje exempel ger mottagaren en egen, speciell riktad känsla. Tanken bygger på att *tvingas lämna*, *give up*, *väljer att lämna*, *överlämna* och *ber att få lämna* har olika betydelse. När mottagaren läser att föräldrar tvingas lämna sitt barn, väcker det större sympati för föräldrarna, än när det uttrycks att familjer väljer att lämna sitt barn. Aktörer synliggörs också i alla fem exemplen då de utgår ifrån föräldrarna. Skildringen uttalar att föräldern tvingas lämna barnet, inte att barnet tvingas lämna föräldern. Barnen blir alltså i de allra flesta fall det passiva

objektet, och kanske tydligast märks det i citatet “Föräldrar överlämnar sina barn till barnhem.” (Ethnos, 2012-11-15, egen översättning).

Ett annat dolt tema som genomsyrar texterna är osäkerheten. Rapporteringarna antyder detta faktum, men sällan uttrycks känslan i klartext. Osäkerhet kretsar kring krisens helhet då många uppgivet uttrycker att framtiden är oviss. “But when that may be, she has no idea (...) she’s not sure she will have a job next day” (BBC news, 2012-11-07). Inkluderat i detta finns också de som direkt uttrycker en osäkerhet kring barnens situation. “Föräldrarna lämnar in barnen, förhoppningsvis för en kortare period (...) men det är inte alls lätt för föräldrarna att få barnen tillbaka” (SVT - dokumentär, 2012-11-07). Varför osäkerhet uppkommer i detta fall är utifrån Hills (2003) teori självklart. Tanken om hur samhället är uppbyggt och bör fungera har brutit och detta leder senare till upplevd maktlöshet.

I endast ett av den 17 undersökta dokumenten där en präst, Father Antonius, intervjuas (BBC news, 2012-11-07) förekommer ett uttalande som tydligt ifrågasätter det faktum att barn lämnas på barnhem. Father Antonius menar att barnens framtid ser mörk ut om trenden att lämna barnen på barnhem fortsätter. Fortsättningsvis uttalar han att det bästa för ett barn är att vara med sin förälder, oavsett fattigdom. Om detta uttalande grundar sig i att Father Antonius använder *A Laissez-faire approach* (Hill, 2003) och menar att situationen i Grekland inte är av såpass extrem art att någon utom familjen bör ta ansvar, eller om Father Antonius vill förtydliga och belysa att bandet mellan förälder och barn är oersättligt, kan inte vi svara på. Men om vi utgår ifrån det sistnämnda kan detta resonemang knyta samman det som de flesta texter medvetet och omedvetet uttrycker, nämligen att det är något speciellt i relationen mellan ett barn och dess föräldrar. Att situationen i Grekland är icke-önskvärd är självklart, därav mängden rapporteringar som cirkulerar runt om i Europa (Nygren, 2002). Men kanske är det framförallt det faktum att ett i-land inom den europeiska unionen har så stora problem att till och med barnen måste lämnas bort, som gör att intresset och relevansen av nyheterna är så stort. Plötsligt har Europa, som i förhållande till andra kontinenter ansetts som en plats med ett någorlunda

fungerande välfärdssystem, drabbats av en human kris.

7. Resultat

Sammanfattningsvis har vi genom vår analys förstått att skildringen av barnhemsbarnens situation i Grekland är otroligt komplex. Detta beror dels på att många aktörer är iblandade, både på makro- meso- och mikronivå, och dels för att barnens bästa går genom ett filter av vuxenvärldens syn på vad som är barnens bästa. Utifrån det sistnämnda grundar sig det centrala resultatet i vår uppsats. Trots att barnkonventionen betonar och uppmärksammar barns rättigheter i form av att komma till tals, och att vara inkluderade i alla beslut som rör dem själva, visar vår empiri det motsatta. Barnets perspektiv och barnperspektiv har blivit två viktiga begrepp som belyser att det finns en stor skillnad mellan barnets egna berättelser och uppfattning, och barnperspektivet vilket innebär en analys av barnets perspektiv.

Utifrån vår empiri i kombination med Hills (2003) triangelteori kan vi se barnkonventionen från två perspektiv i detta fall. Å ena sidan uppmärksammas att barn bland annat är i behov av skydd. Teorin bygger på att omgivningen har en skyldighet till att se och uppmärksamma barns behov, vilket också stämmer överens med barnkonventionen. Dock ser vi också att barnen själva inte är en aktör i sammanhanget, vilket talar emot barnkonventionen. Barnen blir snarare en förstärkning som i detta fall beskriver hur dåligt de vuxna har det, trots att det är barnen som rapporteringen utgår ifrån. I sammanhanget kan vi se ett resultat av hur barns bästa skildras i rapporteringen. Nyhetsinslagen har en underton som genomsyrar texterna, och bygger på att det mest relevanta ett barn behöver är det synliga, materiella. Genom att rapportera om glada barn på barnhem, och ledsna barn i fattigdom ger det en bild av att mat, kläder och överlevnad är det främsta inom ramen för barns bästa. Det psykiska lidandet uppmärksammas oftast utifrån föräldrarnas situation. Således hamnar barnets behov av kärlek och närhet i skymundan då föräldrarna blir aktörer i det psykiska lidandet, och materiella ting betonas utifrån barnet. Det råder en avsaknad av att uppmärksamma barns psykiska och känslomässiga behov i form av kärlek, närhet och lyhördhet, vilket leder till att ett icke-beaktande av de psykiska behoven inte presenteras som ett socialt problem.

8. Avslutande diskussion

Att nyhetsinslag påverkar samhället är inte bara allmänt vedertaget, utan också vetenskapligt fastställt. Under vår studie har vi upptäckt hur tydligt det blir att nyhetsinslag fungerar som ett filter, som informationen passerar, innan det når samhällsmedborgarna.

I vår studie har vi funnit att barns behov blir ett uttryck för vad som ses som barnets bästa. Däribland radas mat, tak över huvudet och till viss mån kärlek och närhet upp. Behoven som nämns gör barnen på ett tydligt sätt till mottagare av något som kommer utifrån, i första hand från föräldrarna. Utifrån alla utgångspunkter kan vi konstatera att barnen är beroende av sin omgivning. Vidare brister skydds nätet runt barnet på flera håll. Ingen part, varken föräldrarna eller staten, kan ta sitt fulla ansvar som de förväntas ta för att upprätthålla barnets bästa. Ansvarsuppdraget beskrivs som svårt att fullfölja då behovet av skydd, kärlek, närhet, trygghet och mat ökar i landet, i takt med försämrad välfärd och ekonomi. Utifrån detta ser vi hur den tänkta triangeln, relationen mellan barn, familj och stat, har brustit. När denna triangel inte längre är fungerande uppmärksammar vi hur EU och ideella organisationer kommer in i sammanhanget för att upprätta triangelns funktion.

Under hela arbetet har vi ständigt problematiserat relationen mellan barn, familj och stat, och hur dessa framställs av nyhetsreportagen. Detta kan vidare kopplas till barnkonventionens resonemang om att barn är i behov av extra skydd. Däremot kan vi också se att det rör sig om ett ständigt samband till förmån *för* barnen och inte *med* barnen. Nyhetsinslagen skildrar barnen som bihang trots att den aktuella situationen i högsta grad är en förändring som påverkar och berör dem på många sätt. Trots att näst intill ett icke existerande uttryck för barns vilja finns i nyhetsinslagen, finner vi lyhördhet av vuxna i barnens omgivning. Med detta sagt kan uttryck för vuxnas lyhördhet vara en väg för nyhetsreportagen att gå, i synliggörandet av barnen. Men ur barns perspektiv lämnar nyhetsinslagen läsaren med många frågetecken och kunskapsluckan i att studera hur nyhetsinslag skildrar barn som befinner sig i en kris

är alltså aktuell. Svaret i varför det är så ligger förmodligen delvis i den etiska aspekten, som betonar att barnen inte bör exponeras i massmedia för att skydda deras integritet. Detta är naturligtvis viktigt, men vi har också under arbetets gång upptäckt att samhället står inför utmaningar när journalister inte talar direkt till den aktuella gruppen, i detta fall de grekiska barnhemsbarnen. Barnen och dess omgivning tillskrivs egenskaper och motiv, som de själva inte har gett sig och att hitta en balansgång i detta tycks vara en stor utmaning. Nyhetsinslag skulle sannolikt kunna främja barns rättigheter i en större utsträckning, men också vara en bidragande faktor i utvecklingen av ett inkluderande av barnens perspektiv och verklighet i större omfattning än nu rådande. Om barnens perspektiv, som det ser ut nu i nyhetsrapportering av barn i kris, bortprioriteras ger de signaler om att den informationen inte är väsentlig eller relevant för sammanhanget. Perspektivet bortprioriteras i flera led. Vi har sett att rapporter om barnens situation i krisen skymms av ekonomiska nyheter, och även i de fall där barnens situation faktiskt uppmärksammas frångår ändå fokus från barnen och läggs på de vuxna. Undersökningen visar även att barnens verklighet når mottagare genom ett passerande av två, som vi benämner det, filter. Dels går det igenom de vuxna och dels genom nyhetsinslagen där dessa filter betonar, belyser och bearbetar informationen vilket gör att vi vill påstå att filtren slipar bort delar av barnens nyanser.

I analysen kan vi se betydelsen av dagordningsfunktionen. Trots att samhället valt att uppmärksamma idealvärlden i form av barnkonventionen, är det tydligt att den inte efterföljs. Den politiska agendan verkar inte stämma överens med hur problemet skildras. Majoriteten vet att nyhetsinslagen inte är en ren avspegling av verkligheten, men oavsett påverkas människor av vad de läser och hör genom media. Detta har blivit en intressant analyspunkt som belyser att barnkonventionen inte fått den plats som det var tänkt. I analysen av dokumenten har vi också kunnat se att de allra flesta författare använt liknande teknik och begrepp för att beskriva situationen i Grekland. På så sätt kan vi se att ett skapande av standardberättelser har uppkommit. Inte minst med tanke på de attribut som är ständigt återkommande.

Fortfarande finns många frågetecken kring hur barnhemsbarnen i Grekland skildras i nyhetsrapporteringen och genom vår studie har vi insett komplexiteten, men också betydelsen av hur viktigt det är att studera och uppmärksamma på vilket sätt massmedierna beskriver sociala problem. Det hade vidare varit ett intressant forskningsobjekt att ta ytterligare ett steg genom att undersöka hur nyhetsreportagens framställning påverkar synen på den grekiska staten, föräldrarna och barnen. Vad gör standardberättelser med gemene mans syn på dessa människor och det aktuella sociala problemet?

Referenslista

- Ahrne, G.& Svensson, P. (2011). *Handbok i kvalitativa metoder*, Malmö: Liber
- Andersson, G & Lundström, T (2002) "Barns och ungas utsatthet I pressen" *Sociologen*, 2002, 8, 21-32
- Andersson, G & Lundström, T (2007) "Teenagers as Victims in the Press" *Children & Society*, 21,3, 175-188
- Aspers, Patrik (2011). *Etnografiska metoder: att förstå och förklara samtiden*. 2. uppl. Malmö: Liber
- Barnombudsmannen (2012) "Om barnkonventionen" (Elektronisk) *Barnombudsmannens offentliga hemsida* (datum den användes: 2012-12-03)
<http://www.barnombudsmannen.se/barnkonventionen/om-barnkonventionen/>
(2012-12-03)
- Blumer, Herbert (1971) "Social Problems As Collective Behavior", i *Social Problems*, vol. 18, no. 3
- Bryman, A. (2001). *Samhällsvetenskapliga metoder*, Malmö: Liber
- Esaiasson, P. (2012) *Metodpraktikan: konsten att studera samhälle, individ och marknad* . 4., [rev.] uppl. Stockholm: Norstedts juridik
- Frankel, Maja (2004). *Vår förbannade rätt: en bok om ungas rättigheter*. Stockholm: Atlas i samarbete med Svenska UNICEF
- Hill, M. (2003) "Children", i *Social Policy* (red. Alcock, Pete, Erskine, Angus & May, Margaret) England; Blackwell Publishing

Lapavitsas, C. (2010) "The Greek Crisis - Politics, Economics, Ethics: A Debate held at the Birkbeck Institute for the Humanities, Birkbeck College, University of London, 5 May 2010" *Journal of Modern Greek Studies*, 28, 2, 293-310.

Loske, Donileen R. (2003) *Thinking About Social Problems*. New Brunswick/New Jersey: Transaction Publishers

Matsaganis, M. (2011) "The welfare state and the crisis: the case of Greece" *Journal of European Social Policy*, 21, 5, 501-512

May, T. (2001). *Samhällsvetenskaplig forskning*, Lund: Studentlitteratur

McCombs, M. (2006). *Makten över dagordningen: om medierna, politiken och opinionsbildningen*. 1. uppl. Stockholm: SNS förlag

Meeuwisse, A. & Swärd, H (2002) "Vad är ett socialt problem?" i (red.) Meeuwisse, A.& Swärd, H. *Perspektiv på sociala problem*, Stockholm: Natur och kultur

Mänskliga rättigheter (2010) "UD:s rapporter om mänskliga rättigheter - Grekland, Europa och Centralasien (Elektronisk) *Regeringens webbplats för mänskliga rättigheter* <<http://www.manskligarattigheter.se/sv/manskliga-rattigheter-i-varlden/ud-s-rapporter-om-manskliga-rattigheter/europa-ochcentralasien?c=Grekland>> (2012-12-03)

Nygren, L. (2002) "Strukturella förklaringar till sociala problem" i (red.) Meeuwisse, Anna & Swärd, Hans, *Perspektiv på sociala problem*, Stockholm: Natur och kultur

Rädda Barnen (2008) "Kompassen" (Elektronisk) *Rädda barnens ramar och riktlinjer*

<<http://www.rb.se/SiteCollectionDocuments/Riktlinjer%20och%20policydokument/kompassen%20dubbel%20utskrift.pdf>> (2012-12-19)

Regeringskansliet (2006) "Konventionen om barns rättigheter" (Elektronisk) *Regeringskansliets officiella hemsida*

<<http://www.regeringen.se/content/1/c6/04/09/98/b8de24c7.pdf>> (2012-11-01)

Scaramuzzino, G. (2012) "Ethnography on the Internet – an overview" I Jacobsson, K. & Sjöberg, K. (red.): *Pondering on methods: a variety of methodological concerns*. Lund: Faculty of Social Sciences, Lund University

Scheff, T. J. (1997) *Emotions, the social bond, and human reality*, Cambridge: Cambridge University Press

Socialstyrelsen (2001) Social rapport, Stockholm: Socialstyrelsen

SOS-barnbyar (2012) "Vi hjälper barn över hela världen" (Elektroniskt) *SOS-barnbyars offentliga hemsida*, <http://www.sos-barnbyar.se/Om-SOS-Barnbyar/var_verksamhet/Pages/default.aspx> (2012-12-19)

Sunesson, S. (2000) "Socialt arbete som internationellt forskningsområde". I Messuwisse, A., Sunesson, S. & Swärd, H. (red.): *Socialt arbete. En grundbok*. Stockholm: Natur och Kultur.

SvD, Svenska Dagbladet (2012) "En opålitlig statsmakt bakom den grekiska krisen" (Elektronisk) *Svenska dagbladets offentliga hemsida*, <http://www.svd.se/opinion/brannpunkt/en-opalitlig-statsmakt-bakom-grekiska-krisen_7220197.svd> (2012-10-31)

Swärd, H. (2003) "Ord från samhällets botten" i (red.) Meeuwisse, Anna & Swärd, Hans, *Den ocensurerade verkligheten i reportage, bild och undersökningar*. Stockholm: Carlsson

The best (2012). "Μέρες Κατοχής ... Εγκαταλείπουν τα παιδιά τους σε ιδρύματα λόγω κρίσης!" (Elektronisk) <<http://thebest.gr/news/index/viewStory/107303>> (2012-10-29)

Tilly, Charles (2002). *Stories, identities and political change*. Lanham, MD: Rowman & Littlefield

Unicef (2012) "Frågor och svar om barnkonventionen" (Elektronisk) *Unicef Sveriges offentliga hemsida*, <<http://unicef.se/barnkonventionen/fragor-och-svar>> (2012-10-26)

UNT, Uppsala nya tidning (2010) "Orsaken till Greklands kris" (Elektronisk) *Uppsala nya tidnings offentliga hemsida*, <<http://www.unt.se/ledare/orsaken-till-greklands-kris-983251.aspx>> (2012-10-31)

Vetenskapsrådet (2012) "Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning" (Elektronisk) *Vetenskapsrådets offentliga hemsida*, <http://www.vr.se/download/18.6b2f98a910b3e260ae28000360/HS_15.pdf> (2012-10-23)

Empiriskt material

Aftonbladet 2012-11-12, *De är krisens barn: Lämnas bort när mamma inte längre har råd*

Alert Net 2012-11-07, *Greek financial crisis: Families turn to SOS Children for help*

BBC 2012-11-07, *Greek crisis causes families grave hardship*

BBC 2012-11-08, *Katerina Varna on economic crisis and austerity*

BBC news 2012-11-07, *The Greek parents too poor to care for their children*

Daily Mail 2012-11-08, *Mothers forced to sell their children: Mail reveals the distressing human toll of Greece's Euro meltdown*

Ethnos 2012-11-15, *ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΕΣ ΤΡΑΓΩΔΙΕΣ ΓΕΝΝΑ Η ΚΡΙΣΗ: Παραδίδουν τα παιδιά τους σε ορφανοτροφεία*

Expressen 2012-11-12, *KRISENS 5 ANSIKTEN*

Reuters 2012-11-07, *Greek debt crisis, kids in care*

RT news 2012-10-23, *Greek austerity bites: Children orphaned by crisis*

Sky news 2012-11-08, *Families Crumble In Greece's Economic Crisis*

SVT 2012-11-08, *Greker överger barn i krisens spår*

SVT - Agenda 2012-11-07, *Agenda*

SVT - dokumentärfilm 2012-11-07, *Vad är det för fel på grekerna?*

The Guardian 2012-10-23, *Greek crisis hits women especially hard*

The Guardian 2012-11-07, *Greek economic crisis turns tragic for children abandoned by their families.*

Ta nea 2012-11-18, *Οικονομικά προβλήματα οδηγούν τους γονείς στα χωριά SOS.*

Bilaga 1

Kodningsschema

För att fånga det centrala temat i våra frågeställningar, hur nyhetsinslagen framställer de grekiska barnhemsbarnen har vi i kodningen försökt att plocka ut olika teman som kan användas som verktyg för att underlätta strukturen och vägleda arbetet. För att kunna besvara våra frågeställningar måste vi dock också inkludera föräldrarna och staten, då dess två är betydelsefulla för barnets utveckling, och i högsta grad påverkar barnets bästa.

Grundkoder

1. Aktör

2. Form

2.1 Typ av nyhetskälla

2.2 Källans härkomst (land)

2.3 Politisk ståndpunkt

3. Centrala teman i dokumentet

3.1 Ekonomi

3.2 Välfärd/politik

3.3 Grekernas situation

3.4 Barnens situation

Analyskoder

4. Ansvar/brister i ansvar

4.1 Föräldrars ansvar för situationen

4.2 Statens ansvar för situationen

4.3 EUs ansvar för situationen

5. Behov/ barns bästa

5.1 Barnens behov

5.2 Föräldrars behov för att tillgodose barnens behov/bristande förmåga

5.3 Statens behov för att tillgodose barnens behov/bristande förmåga

6. Vilja

6.1 Barnens vilja

6.2 Föräldrars lyhördhet

6.3 Statens lyhördhet

6.4 Utomståendes lyhördhet

7. Känsломässigt tillstånd

7.1 Barnets känsломässiga tillstånd

7.2 Föräldrarnas känsломässiga tillstånd

7.3 Statens ”medmänsklighet” utifrån situationen

7.4 Utomståendes känsломässiga tillstånd

8. Dolda teman

Ansvar

Utifrån Hill teori om barnens påverkan av sin omgivning ansåg vi att ett ansvarsbegrepp var viktigt att fånga upp. Koden synliggör nyhetsinslagens skildring av det faktiska ansvaret omgivningen tar för barnet, men också de brister och svårigheter som benämns utifrån att fullfölja föräldraförmågan.

Behov

Vid framställningen av barn behov får vi möjlighet att undersöka på vilket sätt nyhetsinslagen poängterar barns intresse och vilka konkreta behov som uttrycks. Koden uttrycker också vilka behov en förälder behöver för att fullfölja föräldraansvaret. Då även staten är inblandad i det aktuella ämnet är det av intresse att undersöka hur nyhetsinslagen beskriver statens agerande i kris då detta oundkomligt skapar en bild av de generella behoven hos befolkningen och barnens situation.

Vilja

Vi har i kodschemat valt att ta med koden *barnens vilja* för att belysa i vilken grad media inkluderar barnens perspektiv i helhetsbilden. Då barnen är den centrala gruppen i uppsatsen valde vi att inom denna analyskod uppmärksamma omgivningens lyhörddhet i förhållande till barnen.

Känslomässigt tillstånd

Genom att nyhetsinslagen belyser den grekiska befolkningens känslomässiga tillstånd sätts mottagaren i ett berörande och intresseväckande sammanhang. Genom analyskoden kommer läsaren ett steg närmare en förståelse om hur nyhetsinslagen framställer det undersökta fenomenet.

Dolda teman

För att fånga upp relevanta teman i texterna som inte har anknytning till övriga analyskoder valde vi att gruppera dessa utdrag under dolda teman. Vi har också valt att placera de skildringar som inte har ett tydligt budskap och som uppenbart ger läsaren utrymme för tolkning i denna analyskod.